

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งหมายเพื่อศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของมารดาต่อการเลี้ยงบุตรควยนมมารดากับชนิดของนมที่ใช้เลี้ยงบุตร และศึกษาทัศนคติของมารดาต่อการเลี้ยงบุตรควยนมมารดาและชนิดของนมที่มารดาใช้เลี้ยงบุตร เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอายุ ภูมิฐานะ ระดับการศึกษา อาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจ และจำนวนบุตร

ผลการวิจัยแยกอภิปรายตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้ดังนี้

ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของมารดาต่อการเลี้ยงบุตรควยนมมารดากับชนิดของนมที่ใช้เลี้ยงบุตร

จากนำหนักคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อการเลี้ยงบุตรควยนมมารดาของมารดาที่เลี้ยงบุตรควยนมมารดาและมารดาที่เลี้ยงบุตรควยนมผสม ในตารางที่ 1 จะเห็นว่าทั้งมารดาที่เลี้ยงบุตรควยนมมารดาและมารดาที่เลี้ยงบุตรควยนมผสมมีน้ำหนักคะแนนทัศนคติต่อการเลี้ยงบุตรควยนมมารดาไปในทางบวก และจากการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติ พบว่ามารดาที่เลี้ยงบุตรควยนมมารดามีคะแนนทัศนคติโดยเฉลี่ยสูงกว่ามารดาที่เลี้ยงบุตรควยนมผสม และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของไลบริช⁴² (Liebrich) ที่พบว่า ทัศนคติต่อการเลี้ยงบุตรควยนมมารดาของมารดาที่เลี้ยงบุตรควยนมมารดาไปทางบวกมากกว่ามารดาที่เลี้ยงบุตรควยนมผสม และจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของมารดาต่อการ

⁴² Ursula Annemarie Liebrich and D. Morley, loc.cit.

เลี้ยงบุตรควายนมมารดา กับชนิดของนมที่ใช้เลี้ยงบุตร พบว่า มีคาสหสัมพันธ์เท่ากับ .138 การที่คาสหสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำนี้อาจเป็นเพราะแม่มารดาจะมีทัศนคติที่ติดต่อการเลี้ยงบุตรควายนมมารดา แต่เนื่องจากองค์ประกอบอื่น ๆ หลายประการด้วยกัน ทำให้มารดาไม่สามารถเลี้ยงบุตรควายนมมารดาได้ ดังเหตุผลของมารดาที่เลี้ยงบุตรควายนมผสมในระยะเริ่มแรกในตารางที่ 6 สนับสนุนได้ว่า ปัญหาด้านสุขภาพของมารดา และปัญหาด้านอาชีพ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการที่มารดาไม่สามารถเลี้ยงบุตรควายนมมารดาได้ อย่างไรก็ตามผลการวิจัยครั้งนี้สนับสนุนสมมติฐานข้อ 1 ที่ว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของมารดาต่อการเลี้ยงบุตรควายนมมารดา กับชนิดของนมที่ใช้เลี้ยงบุตร

ทัศนคติของมารดาต่อการเลี้ยงบุตรควายนมมารดาและชนิดของนมที่มารดาใช้เลี้ยงบุตร

จากนำหนักเฉลี่ยคะแนนทัศนคติต่อการเลี้ยงบุตรควายนมมารดาของมารดาทั้งหมด ในตารางที่ 2 และนำหนักเฉลี่ยคะแนนทัศนคติเป็นรายข้อในตารางที่ 8 ของภาคผนวก แสดงให้เห็นว่า มารดาที่เป็นตัวอย่างในการวิจัยมีทัศนคติต่อการเลี้ยงบุตรควายนมมารดาไปในทางที่ดี ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการเลี้ยงบุตรควายนมมารดาเป็นเรื่องของธรรมชาติซึ่งมารดายอมรับว่าเป็นสิ่งที่ดีที่สุด และเหมาะสมที่สุดสำหรับบุตรของตน จึงมีผลให้มารดาที่มีทัศนคติต่อการเลี้ยงบุตรควายนมมารดาไปในทางที่ดีควายหรือเนื่องจากมารดาที่เป็นตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นกลุ่มของมารดาที่มาคลอดบุตรที่โรงพยาบาลและพบบทมารับบริการจากโรงพยาบาล แสดงว่าเป็นกลุ่มของมารดาที่มีแนวโน้มในการให้ความสนใจเกี่ยวกับการเลี้ยงบุตร และเป็นกลุ่มของมารดาที่มีโอกาสได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลี้ยงบุตรจากแพทย์ พยาบาล ตลอดจนเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ของโรงพยาบาล ซึ่งส่วนใหญ่จะมีการแนะนำให้มารดาเลี้ยงบุตรควายนมมารดาตามนโยบายของแผนโภชนาการ ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะ 4

จากเปอร์เซ็นต์ของชนิดของนมที่มารดาใช้เลี้ยงบุตร พบว่าในระยะแรก
หลังคลอด มารดาเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดาเป็นเปอร์เซ็นต์ค่อนข้างสูง 73.33 เปอร์เซ็นต์
แสดงให้เห็นว่า ในระยะแรกหลังคลอดมารดาส่วนใหญ่เลือกที่จะเลี้ยงบุตรด้วย
นมมารดามากกว่านมผสม ทั้งนี้เนื่องจากเหตุผลเช่นเดียวกับที่กล่าวมาแล้วข้างต้น
มีผลให้เปอร์เซ็นต์การเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดาในระยะแรกหลังคลอดสูง

ทัศนคติของมารดาต่อการเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดา และชนิดของนมที่มารดา
ใช้เลี้ยงบุตรเมื่อพิจารณาตามตัวแปร อายุ ภูมิลำเนา ระดับการศึกษา อาชีพ ฐานะ
ทางเศรษฐกิจ และจำนวนบุตร

ทัศนคติของมารดาต่อการเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดา พบว่า คะแนนทัศนคติต่อการ
เลี้ยงบุตรด้วยนมมารดาไปในทางบวก และไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในทุกตัวแปร
ยกเว้นตัวแปรภูมิลำเนา ที่พบว่ามี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ผลการ
วิจัยสนับสนุนสมมติฐานข้อ 2 ทั่วๆ ทัศนคติของมารดาต่อการเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดา
จะแตกต่างกันตามภูมิลำเนาของมารดาเพียงตัวแปรเดียว จากการพิจารณาคะแนน
เฉลี่ยทัศนคติในตารางที่ 2 จะเห็นว่ามารดาที่มีภูมิลำเนาในกรุงเทพมหานครมีคะแนน
ทัศนคติโดยเฉลี่ยสูงความมารดาที่มีภูมิลำเนาในต่างจังหวัด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมารดา
ที่มีภูมิลำเนาในกรุงเทพมหานครมีโอกาสได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลี้ยงบุตรดีกว่า
มารดาที่มีภูมิลำเนาต่างจังหวัด จึงมีผลให้ทัศนคติของมารดาที่มีภูมิลำเนาในกรุงเทพ-
มหานครเป็นไปทางบวกมากกว่ามารดาที่มีภูมิลำเนาต่างจังหวัด และสอดคล้องกับผล
การวิจัยของไซเคิล⁴³ (Sie.del) ที่พบว่า ทัศนคติและความคิดเห็นของบุคคลที่มีภูมิลำ-
เนาต่างกันมีความแตกต่างกัน แต่ขัดแย้งกับผลการวิจัยของเซาท์เวิร์ทและคณะ⁴⁴
(Southworth et.al.) ที่พบว่าทัศนคติของบุคคลที่มีภูมิลำเนาต่างกันไม่แตกต่างกัน

⁴³ Harry Edward Siedel, Jr. loc.cit.

⁴⁴ C. Harold Veenker, loc.cit.

ส่วนตัวแปรอื่น ผลการวิจัยไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้ และไม่สอดคล้องกับ
ผลการวิจัยของผู้อื่นที่พบว่า ทิศนคติของบุคคลจะแตกต่างกันตามตัวแปร อายุ ระดับการ-
ศึกษา และฐานะทางเศรษฐกิจสังคม การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะลักษณะ
ของกลุ่มตัวอย่างดังเหตุผลที่กล่าวแล้วข้างต้น สำหรับตัวแปรจำนวนบุตรที่ไม่พบความแตก
ต่างของคะแนนทัศนคติอย่างมีนัยสำคัญนั้น แสดงว่า ประสิทธิภาพของมารดาจากการมี
บุตรคนก่อนไม่มีผลต่อทัศนคติของมารดาต่อการเลี้ยงบุตรควยนมมารดา

ชนิดของนมที่มารดาใช้เลี้ยงบุตร พบว่า เปออร์เซนต์ของมารดาที่เลี้ยงบุตร
ควยนมมารดาสูงความเหมาะสมและไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในทุกตัวแปร ยกเว้น
ตัวแปรระดับการศึกษาที่พบว่า มารดาที่มีการศึกษาระดับประกาศนียบัตรและอนุปริญญา
เลี้ยงบุตรควยนมมารดาเป็นเปออร์เซนต์ค่าความเหมาะสม และการเลือกใช้ชนิดของนม
เลี้ยงบุตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานข้อ 3
ที่ว่า ชนิดของนมที่มารดาใช้เลี้ยงบุตรจะแตกต่างกันตามระดับการศึกษาของมารดา
เพียงตัวแปรเดียว เมื่อพิจารณาเปออร์เซนต์ของมารดาที่เลี้ยงบุตรควยนมมารดาใน
ตารางที่ 2 จะเห็นว่า เปออร์เซนต์ของการเลี้ยงบุตรควยนมมารดาสูงในมารดาที่มี
ระดับการศึกษาค่ำและสูง ส่วนมารดาที่มีการศึกษาในระดับกลาง เลี้ยงบุตรควยนม
มารดาเป็นเปออร์เซนต์ค่า ทั้งที่คะแนนทัศนคติไปในทางบวกไขว่กัน การที่ผลการวิจัย
เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ การศึกษาของมารดา มีความสัมพันธ์กับอาชีพ ดังผลในตาราง
ที่ 7 ของภาคผนวก จะเห็นว่ามารดาที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้
ประกอบอาชีพนอกบ้าน จึงเป็นกลุ่มของมารดาที่มีโอกาสที่จะเลี้ยงบุตรควยนมมารดา
มากกว่ามารดาในระดับการศึกษาอื่น ซึ่งส่วนใหญ่ต้องออกไปประกอบอาชีพนอกบ้าน
ส่วนมารดาที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป เลี้ยงบุตรควยนมมารดาเป็นเปออร์เซนต์
สูงนั้นอาจเป็นเพราะ เป็นกลุ่มของมารดาที่มีความรุดี จึงยอมรับและมองเห็นคุณประโยชน์
ของ การเลี้ยงบุตรควยนมมารดาและพยายามที่จะเลี้ยงบุตรควยนมมารดาในระยะ

แรกที่ไคพักนอนหลังคลอด และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสมใจ ศรี และสมศรี สุธีรภัทรานนท์⁴⁵ ที่พบว่า ระดับการศึกษาของมารดา มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเลือกชนิดของนมที่ใช่เลี้ยงบุตร

ส่วนตัวแปรอื่น ผลการวิจัยไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้ การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะเกณฑ์ในการพิจารณาของนมที่ใช่เลี้ยงบุตร ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาเฉพาะระยะแรกภายหลังคลอดเท่านั้น จึงทำให้ไม่พบว่ามี ความแตกต่าง แต่ดาได้มีการศึกษา ระยะยาวต่อไปอาจพบความแตกต่างในตัวแปรเหล่านี้ได้ เช่นตัวแปรอาชีพในระยะแรก ไม่พบว่ามี ความแตกต่างกันเพราะ แม่มารดาที่ต้องออกทำงานนอกบ้าน ก็สามารถหยุดพักหลังคลอดได้อย่างน้อย 1 เดือน จากการสำรวจระยะเวลาในการเลี้ยงบุตรควายนมมารดา ในตารางที่ 4 จะเห็นว่า มารดาส่วนใหญ่เลี้ยงบุตรควายนมมารดานานเพียง 1 เดือนเท่านั้น และเหตุผลของมารดาที่เปลี่ยนจากการเลี้ยงบุตรควายนมมารดา มาใช้นมผสมเลี้ยงบุตรแทน ในตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า ส่วนใหญ่เนื่องจากการที่มารดาต้องออกทำงานนอกบ้าน ถึงเช่นผลการวิจัยของ สมใจ ศรี และสมศรี สุธีรภัทรานนท์⁴⁶ และแมคเกรเกอร์ และคณะ⁴⁷ (Mc Gregor et.al) ที่พบว่า อาชีพของมารดามีผลต่อการเลือกชนิดของนมที่ใช่เลี้ยงบุตร กล่าวคือ เมื่อมารดาต้องออกทำงานนอกบ้าน มารดาจะเปลี่ยนจากการเลี้ยงบุตรควายนมมารดา มาใช้นมผสมเลี้ยงบุตรแทน

^{45, 46} สมใจ ศรี และสมศรี สุธีรภัทรานนท์, เรื่องเดิม.

⁴⁷ Mc Grantham Gragor, M. Sally and E.H. Bach, loc.cit.